

bude závady proti znamenání firmy kupce jednotlivce tím způsobem, že obchodník napíše vlastnoručně jen osobní část firmy (osobní dodatky) pod celým zněním firemním, napsaným i jinou osobou anebo vytištěným (k. p. razítkem). Z tohoto znamenání bude patrné nejen, že firma byla znamenána obchodníkem samotným a ne zmocněncem, nýbrž i že jde o firmu kupce jednotlivce, neboť o tom nebude valné pochyby vzhledem k osobnímu jménu obsaženému ve firemním znění. Též nelze říci v případě, že by osobní dodatky byly vynechány ve znění firmy napsaném jinou osobou anebo vytištěném, a byly připojeny vlastnoručně k těmto věcným dodatkům. Způsob ten bude přípustný jen tehdy, nedá-li se z věcných dodatků souditi na jinou firmu než na firmu kupce jednotlivce, což bude předmětem úvahy firemního soudu.

Čís. 5555.

Bez svolení manželova není manželka oprávněna žádati za zápis firmy v obchodní rejstřík, třebaš nabyta závodu a práva k jeho vedení dědictvím.

Pokud lze upustiti od požadavku, by celá firma kupce jednotlivce byla vypisována.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1925, R I 183/25.)

Rejstříkový soud zapsal u firmy: »Umělecký válcový mlýn a mechanická tkalcovna V. J. Novotný v Cakli u Ústí nad Orli.« změnu toho obsahu, že se zapisuje jako nová majitelka Františka Novotná, znova provdaná Tichá, majitelka mlýna a mechanické tkalcovny v Cakli čp. 27, a vymazuje se dosavadní majitel Václav Novotný. Znamenání firmy zapsáno tak, že majitelka připojí vlastnoručně ku doslovu firmy zapsanému neb vytištěnému podpis »V. J. Novotný« neb »W. J. Novotný«. Rekurzí soud změnil napadené usnesení a poukázal majitelku firmy Františku Novotnou, provdanou Tichou, by ve lhůtě, která jí bude dána rejstříkovým soudem, vykážala svolení svého manžela dle čl. 7 obch. zák. a předložila nové, zákonu vyhovující znamenání firmy, ježto by jinak zápis napadeným usnesením ohledně nové majitelky firmy Františky Tiché byl v obchodním rejstříku vymazán. Důvody: Opisem odevzdací listiny ze dne 28. června 1924 a usnesením téhož soudu jest prokázáno, že okresním soudem bylo dáno svolení, by při firmě byla zapsána Františka Novotná jako nynější majitelka firmy, a mimo to vykážala Františka Novotná zmocnění, dané jí okresním soudem dne 24. září 1924, by opověděla změnu při firmě, totiž výmaz dosavadního majitele firmy Václava Novotného a zápis sebe (Františky Tiché) jako nynější majitelky firmy. Není tu tedy závady v předposledním odstavci rekursu zmíněné a není proto rekurs v tomto směru opodstatněn, neboť Františka Tichá: 1. v opovědi nevykážala souhlas svého manžela k tomu, aby pod touto firmou obchody provozovala (čl. 7 obch. zák.), 2. nepředložila předpisu zákona vyhovujícího znamenání firmy. Dle čl. 15 obch. zák. jest firmou kupce jméno, kterým při pro-

vozování obchodů podpisuje. Vyžaduje tedy zákon, by kupec při znamenání firmy její znění (čl. 16 obch. zák.) znamenal, totiž její znění vypsal. Proto neodpovídá zákonu předložené znamenání firmy, totiž aby majitelka firmy ku jejímu celému znění napsanému neb vytištěnému připisovala V. J. Novotný resp. W. J. Novotný. Při tom nelze opovídatelkou snad poukazovati na to, že též zemřelý majitel podobným způsobem znamenal, neboť v nynějším případě jde o to, by aspoň nynější znamenání firmy odpovídalo zákonnému předpisu. Bylo proto rekursu v obou naznačených směrech vyhověno a zařizeno, jak shora uvedeno (§ 22 min. nař. ze dne 9. března 1863 čís. 27 ř. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu do výroku rekursního soudu, že se majitelka firmy Františka Novotná, provd. Tichá poukazuje, aby ve lhůtě, která jí bude dána rejstříkovým soudem, vykázała svolení svého manžela dle čl. 7 obch. zák.; vyhověl mu však, pokud napadl výrok rekursního soudu, že se majitelka firmy Františka Novotná, provd. Tichá poukazuje, aby předložila nové, zákonu vyhovující znamenání firmy, změnil napadené usnesení v této části a obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Rekursní soud právem ukládá stěžovatelce, by vykázała souhlas svého manžela k tomu, aby pod firmou »Umělecký válcový mlýn a mechanická tkalcovna V. J. Novotný v Cakli u Ústí n. Orł.« (pokud se týče také v jazyce německém) provozovala obchody. Provdaná žena nemůže býti dle čl. 7 obch. zák. bez svolení manželova obchodnicí ve smyslu zákona obchodního a není proto ani oprávněna vésti firmu a žádati za její zápis do obchodního rejstříku. Svolení manžela jest právě tak podstatnou podmínkou, by manželka jeho, provozující obchody, v této své vlastnosti nabyła povahy obchodníka, jako její vlastní prohlášení. Má-li se pak poměr nějaký na základě určitého prohlášení vůle zapsati do obchodního rejstříku, jest nutno, by se prohlášení to stalo buď osobně, nebo písemně v ověřené formě (§ 10 uvozovacího zákona k obchodnímu zákoníku, srov. také § 17 téhož zákona). Že stěžovatelka nabyła závodu a práva k jeho vedení pod dosavadní firmou dědictvím, nemůže míti vliv na právo manželovo podle čl. 7 obch. zák., tudíž ani na další povinnost rekurentčinu, vykázať svolení manželovo k provozování závodu, jež stěžovatelce vzešla právě jejím provdáním. V této části není tedy dovolací rekurs opodstatněn.

Naproti tomu nelze dovolacímu rekursu upřítí oprávnění, pokud směruje proti druhé části napadeného usnesení, jímž se majitelce firmy ukládá, by předložila nové, zákonu vyhovující znamenání firmy. Rekursní soud vychází z názoru, že zákon (čl. 15 a 16 obch. zák.) vyžaduje, by kupec jednotlivec při znamenání firmy znamenal její znění, pročež prý předložené znamenání firmy, totiž aby majitelka firmy ku jejímu celému znění napsanému nebo vytištěnému připisovala »V. J. Novotný«, pokud se týče »W. J. Novotný«, neodpovídá zákonu. Otázka, jakým způsobem má kupec jednotlivec znamenati svou firmu, jest v nauce sporná, a ani praxe neřeší ji jednotně. Zákon sám neobsahuje o tom

výslovného předpisu, obdobného předpisu čl. 229 druhý odstavec obch. zák. o znamenání firmy akciové společnosti nebo předpisu čl. 44 obch. zák. o znamenání firmy prokuristou. Většina spisovatelů z ustanovení čl. 15 obch. zák., že firmou je jméno, kterým obchodník v obchodě podpisuje, vyvozuje, že jediným zákonným způsobem znamenání firmy kupce jednotlivce je vlastnoruční vypsání celého znění firmy. Nemůže být pochybnosti, že i tento způsob znamenání firmy skutečně odpovídá zákonným předpisům, avšak nelze tvrdit, že jest jediným dle zákona přípustným způsobem. Dokud firmou kupce jednotlivce bývalo pravidelně, jak patrné ze starších zápisů rejstříkových soudů, pouze jeho jméno, nejvýše snad s nějakým celkem nepatrným osobním dodatkem, vyhovoval onen způsob znamenání firmy praktickým potřebám obchodnictva a nebyla tudíž pociťována potřeba jiného znamenání. Nynější poměry obchodní, zejména pak stupňovaná soutěž, nutí namnoze kupce jednotlivce, by volili za firmu kromě jména věcné dodatky, a to někdy dosti dlouhé. Vypisování celého znění firmy činí jim pak přirozeně značné obtíže, a je proto na snadě, že snaží se zavádět i jiné, pro ně pohodlnější způsoby znamenání firmy. Pokud tyto způsoby znamenání lze uvést v soulad se zákonem a pokud zatemňují pravého stavu věci, není příčiny, by oprávněným přáním obchodnictva a potřebám moderního obchodu nemělo být vyhověno. Jinak by bylo ovšem, kdyby znamenání firmy oním způsobem nevyvolávalo pochybnosti, že jde o firmu kupce jednotlivce, naopak mohlo vzbudit dojem, že jde o firmování akciové společnosti podle čl. 229 druhý odstavec obch. zák. Bude proto v každém případě zvláště zkoumat, zdali znamenání firmy kupce jednotlivce oním způsobem odpovídá zásadám shora vytčeným, zejména zda nebude pochybnosti o tom, o jakou firmu jde. (Viz Dr. Gustav Švamberg, »Právo firemní« 1917, str. 95 a násl.). V tomto případě chce majitelka firmy Františka Novotná, provdaná Tichá, vdova po původním majiteli firmy Václavu J. Novotném, znamenati tak, že k napsanému nebo vytištěnému celému znění firmy »Umělecký a válcový mlýn a mechanická tkalcovna V. J. Novotný v Cakli u Ústí nad Orli.« (též německy) připojí podpis »V. J. Novotný« (německy »W. J. Novotný«). Jde tu tudíž jen o věcné označení (Umělecký a válcový mlýn a mechanická tkalcovna) ve spojení s označením osobním (V. J. Novotný atd.), při čemž i toto osobní označení musí být psáno neb vytištěno stejným způsobem jako věcné označení. Obojímu následuje vlastnoruční podpis obchodníkův. Z tohoto znamenání firmy jsou patrné jak znění firmy, tak i skutečnost, že firmu znamenal její majitel, poněvadž jinak muselo by znamenání obsahovati příslušný dodatek, naznačující plnou moc. Nehrozí zde ani nebezpečí zneužití, zejména vzbuzování dojmu, že jde o znamenání věcné firmy, pročež není důvodu zabraňovati tomuto způsobu znamenání, zejména uváží-li se, že i dřívější majitel firmy ji již od roku 1912 tímž způsobem znamenal. Nejvyššímu soudu je známo, že rejstříkové soudy z valné většiny nedovolují dosud podobného znamenání firmy kupce jednotlivce, avšak je mu též známo, že tímto způsobem nepostupuje se u firem veřejných společností, ač pro ně platí tytéž zásady. I z toho je dovoditi správnost náhledu shora vysloveného, neboť co platí pro uvedené firmy společností, musí platit i pro firmy kupců jed-

notlivců. Viz plenární usnesení ze dne 16. prosince 1925, čís. 866/25 čís. sb. 5554.

Čís. 5556.

Obchodní cestující pro určitý obvod za pevný měsíční plat s dalším nárokem na diety a provise za určitých podmínek (za jednotnou odměnu ve formě zvýšené provise) jest obchodním pomocníkem ve smyslu §u 1 zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.

Za provozovnu ve smyslu §u 23 zákona o živnostenských soudech jest pokládati sídlo správy podniku, pro který má zaměstnanec svou činnost vyvíjeti.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1925, R I 1009/25.)

Žalobou na okresním soudě pro věci obchodní v Praze domáhal se žalobce na pražské firmě zaplacení provisí. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **O d v o l a c í s o u d** zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu. **D ů v o d y:** Dle žalobního přednesení byla žalující strana zaměstnána u strany žalované ode dne 3. května 1924 tak, že svěřen jí byl prodej výrobků žalované strany. Dle obsahu dopisu ze dne 3. května 1924 stanoveny podmínky jednak ohledně přiděleného vagonu žalující straně, jednak ohledně podávání zprávy o činnosti. Smlouva tato zmiňuje se o tom, že žalující strana bude veškeré prodejní podmínky přesně dodržovati, nařízení žalované strany respektovati a řídit se dle jejich instrukcí. Jest otázkou, zda nedorozumění z poměru námezdního mezi stranami jest příslušným rozhodnouti soud obchodní, či živnostenský. Věcná příslušnost živnostenského soudu obmezena jest jednak ve směru osobním, jednak ve směru věcném. Ustanovením §u 1 (1) zákona ze dne 27. listopadu 1896, čís. 218 ř. zák. o živnostenských soudech upravena jest otázka příslušnosti pro rozhodování o sporech. Ve smyslu §u 5 cit. zák. patří ku dělnictvu mimo jiné ti, kdož vykonávají služby kupecké. Ustanovení toto doznalo značného rozšíření příslušnosti živnostenského soudu (§ 41 zák. ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. o obch. pom.). Dle toho zákonného ustanovení podléhají živnostenským soudům také veškeré osoby zaměstnané v kupeckém podniku, které jsou ustanoveny, by konaly vyšší práce nekupecké. Třeba by se na pohled zdálo, že žalující strana pověřena byla pracemi a obstaráváním úkonů vyššího stupně, přece odvolací soud v obsahu ujednání neshledává vyšší práce, jak se o nich zmiňuje zákon o obchodních pomocnících a za tohoto stavu věci dospěl k tomu závěru, že příslušným ku rozhodnutí sporu nebyl okresní soud pro věci obchodní, nýbrž živnostenský soud. To mělo za následek, že bylo napadený rozsudek jako zmatečný ve smyslu §u 477 čís. 3 c. ř. s. zrušiti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Služební poměr žalobce k žalované straně jest dostatečně objasněn již předloženou a vzájemně uznanou korespondencí. Žalobce byl dle do-